

Outi Lepola

VTT, tutkija
outi.lepola@gmail.com

Elina Pirjatanniemi

OTT, professori, Åbo Akademi
elina.pirjatanniemi@abo.fi

Sipilän hallituksen perintö: kohti kansainvälisen suojelun alhaisinta tasoa

Avainsanat: kansainvälinen suojelelu, perus- ja ihmisoikeudet, race to the bottom -ilmiö, turvapaikanhakijat, ulkomaalaislaki

Pääministeri Juha Sipilän hallituskaudella tehtiin ulkomaalaislakiin lukuisia turvapaikanhakijoiden asemaa koskevia muutoksia, joita arvioimme tutkimushankkeessamme. Sen yksi keskeinen johtopäätös on, että nämä muutokset ovat omalta osaltaan vahvistaneet Euroopan unionissa nähtävillä olevaa trendiä, jossa valtiot pyrkivät kohti kansainvälisen suojelun alhaisinta tasoa. Tässä artikkelissa tarkastelemme lähemmin humanitaarista suojeleluä koskevaa muutosta esimerkkinä tästä race to the bottom -ilmiöstä.

Ulkomaalaislain muutokset pääministeri Sipilän hallituskaudella

Pääministeri Juha Sipilän hallituskaudella (29.5.2015–6.6.2019) ulkomaalaislakiin (301/2004) tehtyjä lukuisia turvapaikanhakijoiden asemaa koskevia erillisiä muutoksia arvioitiin lainsäädäntöprosessissa tavanomaiseen tapaan, mutta lakiehdotusten kokonaisvaikutukset jäivät epäselviksi. Tähän epäkohtaan kiinnittivät muiden muassa huomionsa sekä perustuslakivaliokunta että yhdenvertaisuusvaltuutettu. Kun samaan lainsäädäntökokonaisuuteen tehtiin useita samanaikaisia uudistuksia, niiden perusoikeusvaikutuksia ja seurauksia turvapaikanhakijoiden kannalta oli vaikea arvioida.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan kirjattiin tavoitteeksi selvittää ulko-

maalaislakiin tehtyjen erillisten lakimuutosten ja soveltamiskäytäntöjen yhteisvaikutukset turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan. Selvityksen tekijäksi valittiin Åbo Akademin ihmisoikeusinstituutin, Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan, Siirtolaisuusinstituutin ja Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin muodostama tutkimuskonsortio. Tämän artikkelin kirjoittajat olivat tutkimushankkeen tutkijoita. Tutkimus "Ulkomaalaislain ja sen soveltamiskäytännön muutosten yhteisvaikutukset kansainvälistä suojeleluä hakeneiden ja saaneiden asemaan" julkaistiin helmikuussa 2021.

Tutkimushankkeen yksi keskeinen johtopäätös on, että Sipilän hallituskaudella tehdyt ja voimaan saatetut lakimuutokset ovat omalta osaltaan vahvistaneet Euroopan unionissa nähtävillä olevaa trendiä, jossa jäsenvaltiot pyrkivät kohti kansainvälisen suojelun alhaisinta mahdollista tasoa. Tämä ns. *race to the bottom* -pyrkimys näkyi muun muassa humanitaarista suojeleluä koskevan lainkohdan poistamista koskevissa hallituksen perusteluissa. Tämän kirjoituksen tarkoituksena on perehtyä lähemmin siihen, miten tämä ilmiö lainvalmisteluasiakirjoissa näkyi, millaisesta muutoksesta oli kyse ja millaisiin laajempiin asiayhteyksiin ilmiö liittyy. Lopuksi esitämme arvioimme siitä, onko suojeleluä mahdollisimman alhai-

selle tasolle olemassa realistista vaihtoehtoa.

Humanitaarisuudesta harmonisointiin

Tutkimushankkeessa arvioitiin lakimuutosten yhteisvaikutuksia erityisesti lainvalmisteluasiakirjoihin perehtymällä. Yhden osan tätä tarkastelua muodosti hallituksen esityksissä esiintyneiden perusteludiskurssien lähempi arviointi. Analyysin tuloksena aineistosta tunnistettiin ja nimettiin kahdeksan toistuvaa diskurssia: kasvu-, tehostamis-, sujuvoittamis- ja selkeyttämis-, väärinkäyttö-, kansainvälinen vastaavuus-, yhdenvertaisuus-, parannusdiskurssi sekä lapsuuden kyseenalaistava diskurssi.

Kansainväliseksi vastaavuusdiskurssiksi nimettiin sellainen puhe, jossa muutosehdotuksen perusteeksi esitetään se, että se saattaa Suomen lainsäädännön samalle tasolle kansainvälisen sääntelyn, etenkin Euroopan unionin lainsäädännön kanssa. Diskurssissa Suomi esitetään poikkeuksellisen muihin eurooppalaisiin maihin verrattuna, mikä nähdään haitallisenä. Kansainvälistä vastaavuusdiskurssia havaittiin lukuisissa hallituksen esityksissä, mutta varsinkin hallituksen esityksessä HE 2/2016 vp, jossa ehdotettiin humanitaarisen suojelun poistamista ja jonka olemme myös valinneet tässä lähemmän tarkastelun kohteeksi. Hallituksen esityksensä todettiin:

Humanitaarista suojelua koskevien säännösten kumoaminen selkiyttäisi kansainvälistä suojelua koskevaa sääntelyä saattaen ulkomaalaislaissa säädetyn kansainvälisen suojelun käsitteen vastaamaan Euroopan unionin lainsäädäntöä, jossa kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan vain pakolaisasemaa ja toissijaisen suojelun asemaa. Säännösten kumoaminen poistaisi kansallisen, ylimääräisen lupaperusteen ja toisi siten ulkomaalaislain sääntelyn vastaamaan Euroopan unionin lainsäädäntöä. (HE 2/2016 vp, s. 6.)

Kun perus- ja ihmisoikeuksiin liittyvissä kysymyksissä puhutaan sääntelyn saattamisesta "vastaamaan Euroopan unionin lainsäädäntöä", teksti voi synnyttää mielikuvan siitä, että sääntely parantaa sen kohteiden asemaa, koska muutosta ei kuvata esimerkiksi suojelun tason laskuna vaan nimenomaan vastaavuutena. Analysoiduissa lakihankkeissa Euroopan unionin lainsäädännön vastaavuudella argumentointi on kuitenkin pääosin tarkoittanut sitä, että kattavampaa suojelua tai muutoin parempaa asemaa tarjoavasta

kansallisesta lainsäädännöstä on siirrytty kohti kansainvälistä minimiä, jolloin turvapaikkaa hakevien tai suojelua saaneiden asemaa on heikennetty suhteessa aiempaan.

Minimivaatimuksia korkeamman kansallisen suojelutason puolustaminen

Humanitaarista suojelua koskeva lainkohta oli lisätty ulkomaalaislakiin vuonna 2007 Euroopan neuvoston vuonna 2004 hyväksymänsä määritelmädirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Direktiivi vahvistaa vaatimukset kansainväliselle suojelulle. Määritelmädirektiivin mukaan turvapaikanhakijalle myönnetään oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella, jos edellytykset turvapaikan antamiselle eivät täyty, mutta on esitetty merkittäviä perusteita uskoa, että jos ulkomaalainen palautetaan kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa, hän joutuisi todelliseen vaaraan kärsiä vakavaa haittaa, ja hän on kykenemätön tai sellaisen vaaran vuoksi haluton turvautumaan sanotun maan suojeluun. Vakavalla haitalla tarkoitetaan direktiivin mukaan kuolemanrangaistusta ja teloitusta, kidutusta tai muuta epäinhimillistä tai ihmisarvoa loukkaavaa kohtelua tai rangaistusta sekä mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä johtuvaa vakavaa ja henkilökohtaista vaaraa.

Ulkomaalaislaissa (301/2004) oli entuudestaan suojelun tarvetta koskeva 88 §, jonka mukaan:

Maassa oleskelevalle ulkomaalaiselle myönnetään oleskelulupa suojelun tarpeen perusteella, jos 87 §:n mukaiset edellytykset turvapaikan antamiselle eivät täyty, mutta häntä uhkaa kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai ihmisarvoa loukkaava kohtelu taikka hän aseellisen selkkauksen tai ympäristökatastrofin vuoksi ei voi palata sinne.

Hallituksen esityksessä HE 166/2007 vp ulkomaalaislain muuttamiseksi todettiin, että voimassa olevassa Ulkl 88 §:ssä säädetyt perusteet antaa suojelua olivat laajemmalla kuin direktiivissä mainitut perusteet toissijaiselle suojelulle, sillä 88 § kattoi myös suojelun tarpeen ympäristökatastrofin vuoksi eikä siinä myöskään asetettu erityistä vaatimusta siitä, että aseellisen selkkauksen yhteydessä vaaran tulisi olla henkilöön liittyvä. Koska Euroopan unionin komissio piti tärkeänä direktiivien keskeisten määritelmien ottamista kansalliseen lainsäädäntöön sellaise-

naan, hallitus päätti esittää lakiin direktiivin kanssa yhtäpitävän pykälän toissijaisesta suojelusta (88 §) ja täydentää sitä 88a §:llä koskien humanitaarista suojelua, joka kattoi ympäristökatastrofista tai yleisemmästä aseellisesta väkivaltaisuudesta aiheutuvan suojelun tarpeen, kuten ulkomaalaislaissa oli aiemminkin ollut.

Tätä ratkaisua hallitus perusteli todeten, että määritelmädirektiivin mukaan jäsenvaltio voi säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä sen määrittelemiseksi, kenelle voidaan myöntää pakolaisasema tai antaa toissijaista suojelua, sekä kansainvälisen suojelun sisällön määrittelemiseksi, kunhan nämä säännökset ovat yhteensopivia direktiivin kanssa. Hallituksen esityksen mukaan direktiivi ei estänyt sitä, että jäsenvaltioissa annetaan suojelua direktiiviä laajemmin, kunhan suojelu määritellään muuksi kuin direktiivin mukaiseksi toissijaiseksi suojeluksi. Näin ollen hallitus ei ehdottanut Suomen lainsäädäntöön muutoksia siltä osin kuin säännökset olivat direktiivin säännöksiä suotuisampia. Myös eduskunnan perustuslakivaliokunta piti ratkaisua erityisesti pakolaissopimuksen ja muiden Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden täysimääräisen toteutumisen kannalta perusteltuna.

Mutta vajaa kymmenen vuotta myöhemmin oli siis toinen ääni kellossa, kun hallitus halusi poistaa humanitaarisen suojelun pykälän ulkomaalaislaista perustellen sitä näin:

Humanitaarisen suojelun perusteella myönnettävää oleskelulupaa koskevien säännösten kumoaminen yhdenmukaistaisi Suomen lainsäädännön kansainvälisen suojelun osalta Euroopan unionin lainsäädännön kanssa. Ehdotus selkiyttäisi kansainvälistä suojelua koskevaa sääntelyä saattaen ulkomaalaislaissa säädetyt kansainvälisen suojelun käsitteen vastaamaan Euroopan unionin lainsäädäntöä, jossa kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan vain pakolaisasemaa ja toissijaisen suojelun asemaa. Suomen lainsäädäntö ei näyttäisi tämän jälkeen suotuisammalta verrattuna Euroopan unionin lainsäädäntöön. Tämä on tärkeää, jotta Suomeen ei kohdistuisi kohtuuttoman suurta osaa hakijoista verrattuna muihin maihin eikä Suomesta saisi kansainvälistä suojelua muita maita helpommin. (HE 2/2016 vp, s. 10)

Humanitaarisen suojelun kumoamista perusteltiin hallituksen esityksessä myös sillä, että toissijaisen suojelun edellytykset olisi-

vat oikeuskäytännössä tarkentuneet, mistä syystä erityiselle kansalliselle suojeluperusteelle ei olisi sellaista tarvetta kuin määritelmädirektiivin täytäntöönpanohetkellä. Tätä tärkeämpi peruste kumoamiselle oli kuitenkin se, että enää ei pidetty tärkeänä säilyttää kansallista suojelun tasoa entisellään, vaan haluttiin varmistua siitä, ettei suojelun taso Suomessa olisi suotuisampi kuin Euroopan unionissa yleensä.

Tässä yhteydessä on samoin huomionarvoista, että tutkimuksemme mukaan humanitaarista suojelua saaneiden henkilöiden määrä oli nousussa juuri ennen suojeluperusteen kumoamista. Kun otetaan huomioon turvapaikanhakijamäärien hetkellinen kasvu vuonna 2015, on oletettavaa, että humanitaarisen suojeluperusteen pelättiin johtavan suurempaan positiivisten päätösten määrään kuin mihin viranomaiset halusivat sitoutua. Tästä kieli sekin, että lakimuutosta alettiin Maahanmuuttovirastossa virheellisesti soveltaa jo ennen sen voimaantuloa. Oikeuskansleri katsoi sittemmin asiaa koskevassa ratkaisussaan, että mainitulle menettelylle ei ollut oikeudellisesti hyväksyttäviä perusteita.

Kansallisen suojelun taso haluttiin toisen sanoen laskea niin alas kuin määritelmädirektiivi salli. Tätä ilmiötä on kansainvälisessä keskustelussa kuvattu termillä ”kilpajuoksu kohti pohjaa”, *race to the bottom*. Miten siihen oli tultu?

EU:n yhteinen turvapaikkalainsäädäntö ja Suomen linjanmuutos

Euroopan unioni oli alkanut valmistella jäsenmaita sitovaa turvapaikka-asioita koskevaa lainsäädäntöä vuoden 1999 Tampereen huippukokouksen jälkeen, kuten Amsterdamin sopimuksessa oli päätetty. Tuossa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän ensimmäisessä vaiheessa määriteltiin kansainvälisen suojelun pohjataso. Neuvotteluissa vertailtiin jäsenmaiden turvapaikkapolitiikkoja etsien pienintä yhteistä nimitäjää. Jo tuolloin pakolais- ja ihmisoikeusjärjestöt kommentoivat neuvotteluja kriittisesti kuvaten niissä olevan käynnissä kilpajuoksu pohjalle, ”*race to the bottom*”.

Yhteisen turvapaikkalainsäädännön luomisella oli kuitenkin kiire, sillä se haluttiin saada valmiiksi ennen kuin suuri määrä Itä-Euroopan maita liittyisi unionin jäseneksi vuonna 2004. Näillä mailla ei ollut ennestään lainkaan turvapaikanhakijoihin liittyvää lainsäädäntöä tai käytäntöä ja Euroopan unionin lainsäädännön oli määrä asettaa raamin näiden maiden tulevalle lainsäädännölle.

Suomessa valmisteltiin samaan aikaan uutta ulkomaalaislakia (301/2004). Sitä koske-

vassa hallituksen esityksessä todettiin, ettei komission ehdotus määritelmädirektiiviksi lähtökohtaisesti poikkea ulkomaalaislain kokonaisuudistuksessa ehdotetuista pakolaisaseman myöntämisen perusteista. Arveltiin myös, että “[m]uun kansainvälisen suojelun myöntämisen perusteetkaan eivät välttämättä aiheuta ulkomaalaislain tarkistamisen tarvetta, sillä kyseessä on vähimmäisvaatimuksia koskeva ehdotus. Näin ollen Suomi saa tulevaisuudessaakin säilyttää suojelun korkean tason.” (HE 28/2003 vp, s. 113)

Osten Wahlbeckin mukaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän (CEAS) edellyttämä harmonisointi ei myöhemminkään ole edellyttänyt Suomelta suuria muutoksia pakolaisia ja turvapaikanhakijoita koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön. Päinvastoin, Suomi on kuulunut niihin maihin, jotka ovat pyrkineet viemään omia prioriteettejaan EU:n lainsäädäntöön ja onnistuneet vaikuttamaan direktiivien sisältöön merkittävästi.

Suomen turvapaikkapoliittisessa keskustelussa tapahtui kuitenkin käänne 2010-luvulle tultaessa. Anna-Kaisa Hiltunen muistuttaa, että maahanmuuttoministeri Astrid Thorsin linjaa alettiin kritisoida liian liberaaliksi jopa muiden hallituspuolueiden edustajien toimesta. Myös vuosina 2008 ja 2009 jonkin verran kohonneet turvapaikanhakijoiden määrät antoivat vettä myllyyn rajoituksia vaatineille. Perussuomalaisten kannatuksen nousu vuoden 2009 europarlamenttivaaleissa ja etenkin vuoden 2011 eduskuntavaaleissa alkoi vaikuttaa joidenkin muidenkin puolueiden retoriikkaan, ja kun perussuomalaiset tuli mukaan Sipilän hallitukseen vuonna 2015, sillä oli merkittävä vaikutus hallituksen turvapaikkapoliittisiin linjauksiin. Vuoden 2015 suuret hakijamäärät loivat tilanteen, jossa jo pidempään suunnitellut kiristykset saatiin läpi, arvioi Wahlbeck.

Sipilän hallituskaudella läpiviedyt kiristykset olivat osin myös reaktio naapurivaltioiden toimenpiteisiin. Vuoden 2015 hakijamäärien kasvu johti lainsäädännön kiristämiseen niin Ruotsissa, Norjassa kuin Tanskassakin, mikä puolestaan heijastui osaltaan myös Suomeen. Pyrkimys samalle sääntelytasolle ns. verrokkimaiden kanssa näkyi monissa turvapaikanhakijoiden asemaan liittyvissä lainsäädäntömuutoksissa Sipilän kaudella.

Tavoitteeksi sitoutuminen perus- ja ihmisoikeuksiin

Kansainvälisen suojelun oikeudelliset reunaehdot määrittävät kansainvälisten velvoitteiden, erityisesti Euroopan unionin lainsä-

dännön, kautta. Näiden lisäksi huomioon on otettava sekä kansainväliset ihmisoikeussopimukset että perustuslain perusoikeussäännökset.

Kuten edellä on esitetty, jäsenvaltioilla on mahdollisuus tarjota direktiivejä suotuisampaa suojaa turvapaikanhakijoille, kunhan se on yhteen sovitettavissa direktiivin kanssa. Jäsenvaltiot voivat toisin sanoen tarjota turvapaikanhakijoille tehokkaampaa suojaa kuin mitä direktiivien minimitaso edellyttää. Tämän liikkumavaran hyödyntäminen on poliittisen harkinnan tulos ja se näkyy myös eri hallitusten suhtautumisessa muun muassa humanitaariseen suojeluun.

Poliittisilla toimijoilla on luonnollisesti oikeus muuttaa lainsäädäntöä sikäli kuin yllä mainitut kansainväliset velvoitteet tai perus- ja ihmisoikeudet eivät sitä estä. Näkemyksemme kuitenkin on, että kansainvälistä suojelua koskevan lainsäädännön osalta olisi pyrittävä välttämään sellaista lainsäädäntökulttuuria, jossa turvapaikanhakijan oikeusaseman kannalta keskeisiä säännöksiä muutetaan aina poliittisten voimasuhteiden muuttuessa. Kansainvälistä suojelua koskevat peruskäsitteet, kuten esimerkiksi se, millaisin perustein kansainvälistä suojaa voi saada, ovat luonteeltaan erityisen perus- ja ihmisoikeusherkkiä. Näin ollen sääntelyssä olisi syytä pyrkiä hallituskaudet ylittävään yhteisymmärrykseen siitä, miten turvapaikanhakijoiden oikeusturva parhaiten toteutuu.

Artikkelissa kuvattu kilpajuoksu on vaikeampaa, jos jäsenvaltioita sitovat samanlaiset säännöt. Euroopan unionissa on Tampereen huippukokouksen jälkeen jatkuvasti pyritty yhtenäistämään turvapaikkasääntelyä, mutta siitä huolimatta jäsenvaltioiden välillä on yhä eroja. Yhtenäistämisyrittäykset ovat entisestään voimistuneet vuoden 2015 jälkeen. Tämä näkyy muun muassa siinä, että Euroopan unionin komission uusimpien uudistusehdotusten mukaan keskeiset direktiivit muutettaisiin asetuksiksi, mikä rajaisi jäsenvaltioiden kansallista liikkumavaraa. Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan toteutumisen kannalta on siten erittäin tärkeää, että jatkoneuvotteluissa muistetaan EU:n vahva sitoutuminen perus- ja ihmisoikeuksiin.

Lähteet

Hagelund, Anniken (2020). After the refugee crisis: public discourse and policy change in Denmark, Norway and Sweden, *Comparative Refugee Studies*, 8 (13), 1–17. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40878-019-0169-8>.

HE 28/2003 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Saa-

tavilla: <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2003/20030028>. Luettu 19.5.2021.

HE 2/2016 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2016/20160002>. Luettu 19.5.2021.

Hiltunen, Anna-Kaisa (2019). *Euroopan porteil-la. Turvapaikkapolitiikan värikkäät vaiheet*. Helsinki: Gaudeamus.

Oikeuskanslerin päätös, Maahanmuuttoviraston menettely, dnro OKV/8/50/2016, 3.2.2017. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/foka/2017/20172602>. Luettu 19.5.2021.

Perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 7/2008 vp hallituksen esityksestä HE 166/2007 vp. Saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Documents/pevl_7+2008.pdf. Luettu 19.5.2021.

Perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 27/2016 vp hallituksen esityksestä HE 43/2016 vp. Saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/PeVL_27+2016.aspx. Luettu 19.5.2021.

Pirjatanniemi Elina, Inka Lilja, Maija Helminen, Kristiina Vainio, Outi Lepola & Anne Alvesalo-Kuusi (2021). *Ulkomaalaislain ja sen soveltamiskäytännön muutosten yhteis-*

vaikutukset kansainvälistä suojelua hakeneiden ja saaneiden asemaan. Helsinki: Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:10. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-009-7>. Luettu 19.5.2021.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. *Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta*. Helsinki: Valtioneuvoston julkaisuja 2019:31. Saatavilla: <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma>. Luettu 19.5.2021.

Thielemann, Eiko (2018). Why Refugee Burden-Sharing Initiatives Fail: Public Goods, Free-Riding and Symbolic Solidarity in the EU. *Journal of Common Market Studies*, 56 (1), 63–82. DOI: 10.1111/jcms.12662.

Wahlbeck, Östen (2019). To Share or Not to Share Responsibility? Finnish Refugee Policy and the Hesitant Support for a Common European Asylum System. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 17 (3), 299–316. DOI: 10.1080/15562948.2018.1468048.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle (2018). K 6/2018 vp. Saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kertomus/Documents/K_6+2018.pdf. Luettu 19.5.2021.

Pasi Saukkonen

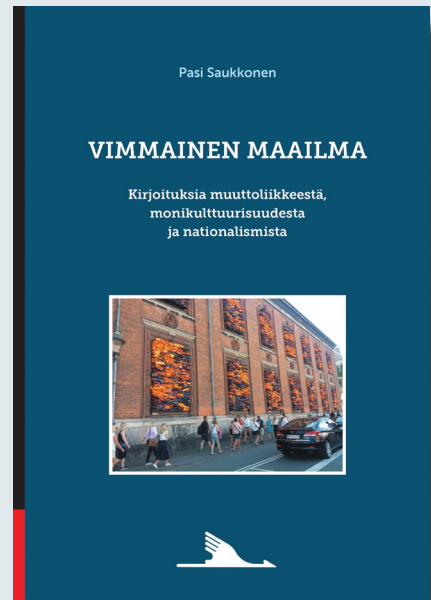
Vimmainen maailma

Kirjoituksia muuttoliikkeestä,
monikulttuurisuudesta ja nationalismista

Kansainvälinen muuttoliike on aina muuttanut maailmaa. Rasistisia näkemyksiä viljellään etenkin sosiaalisessa mediassa, ja niin islamistiseen kuin kansallismieliseen ajatteluun sisältyy äärimmäisiä, fasistisina pidettäviä piirteitä. Elämme vimmaista aikaa.

Tähän kirjaan on koottu erikoistutkija, dosentti Pasi Saukkosen vuosina 2015–2019 julkaisemia Siirtolaisuus-Migration-lehden kolumneja sekä muita kirjoituksia maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja nationalismista. Kirjoitukset kommentoivat ajankohtaisia tapahtumia ja keskusteluja. Ne myös tarjoavat tietoa kirjan teemoista. Teoksen päättää aikaisemmin julkaisematon kirjoitus, joka kokoaa tärkeimmät kehityskulut ja katsoo kysyvästi tulevaisuuteen. Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Siirtolaisuusinstituutti 2020. Julkaisuja 35. 125 s.

Hinta 25 € +
toimituskulut